I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 14. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го СІЧНЯ 1959 | 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 22, 1959 No. 14. VOL. LXVI.

МОЛИТВАМИ В КОНҐРЕСІ ЗДА, ПРОКЛЯМАЦІЯМИ ГУБЕРНАТОРІВ СТЕЙТІВ ТА ПОСАДНИКІВ МІСТ І УКРАЇНСЬКИМИ ПРАПОРАМИ НА УРЯДОВИХ БУДИНКАХ ТА ЧИСЛЕННИМИ ІМПРЕЗАМИ ВІДЗНАЧАЄ АМЕРИКА ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ

Як у минулих роках, так і в цьому році Америка відзначає роковини 22-го січня молитвами за Україну в обох Палатах Конґресу ЗДА, Проголошенням Дня Української Незалежности губернаторами багатьох стейтів і посадниками численних міст, в яких живуть громадяни українського роду, вивішенням синьо-жовтих українських прапорів побіч зоряних американських на стейтових капітолях і міських ратушах, як і численними імпрезами влаштовуваними українськими громадами з цього приводу. Це справді „шкода, що в цьому дні не буде в ЗДА Мікояна, щоб міг бачити справжню опінію американського народу, виявлену справжніми українськими прапорами на ратушах американських міст" — як це заявив один з комішенерів міського управління Джерзі Сити під час врочистого підписування і проголошення проклямації про день Української Незалежности. Про врочистості, зв'язані з 41-ою річницею проголошення незалежности Української Народної Республіки та 40-ою річницею з'єднання всіх українських земель в одній, ні від кого незалежній і соборній Українській Державі, наспіли досі такі інформації:

Акція у столиці країни

Із столиці країни, Вашинґтону, голова Українського Конґресового Комітету проф. Лев Добрянський інформує:

Пороблено всі потрібні заходи для відповідного відзначення 41-ої річниці проголошення незалежности України. Вислано відповідні інформаційні листи до всіх членів Конґресу ЗДА та пороблено заходи, щоб наради Палати Репрезентантів і Сенату були розпочаті в дні 22-го січня молитвами за Україну. Ґрупа спеціяльних післанців доставила кожному конґресменові і сенаторові видану УККомітетом англомовну брошуру „Юкрейн ін Квест оф Фрідом".

У столиці Ню Джерзі

Роберт Б. Майнер
Губернатор Ню Джерзі

Вістка про врочисте підписання проклямації Дня Української Незалежности губернатором стейту Ню Джерзі в столиці того стейту Трентоні в п'ятницю, 16-го січня, в приявності української делеґації, вже була подана в „Свободі" з 20-го січня. У підписаній губернатором Робертом Б. Майнером проклямації сказано:

„Тому, що день 22-го січня має окреме значення для українського народу в усьому світі та для американців українського походження з уваги на те, що в цьому 1959-му році припадає 41-ша річниця проголошення Української Національної Незалежности в Києві, древній столиці України, і

Тому, що день 22-го січня 1918-го року був днем відродження Української Народної Республіки, нації, що вірить в Бога та бажає жити в мирі і гармонії з сусідніми народами, і

Тому, що ця Республіка існувала ледви три роки, а опісля була переможена переважаючими збройними силами головно комуністичної Росії, а 40,000,000 Ураїнського Народу втратило свою національну незалежність, і

Тому, що нарід України, не зважаючи на цю втрату, встоявся перед наступними ліквідаціями збоку комуністичних окупантів, терпів голод і депортації до каторжних таборів, але не втратив свого національного духа, і

Тому, що нарід України живе в надії, що його країна буде звільнена від комуністичної опресії та привернена українцям, і

Тому, що його аспірації заслуговують на підтримку і заохоту всіх волелюбних народів в усьому світі,

Отже тому я, Роберт Б. Майнер, губернатор стейту Ню Джерзі, оцим проголошую 22-го січня 1959-го року ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ в Ню Джерзі та закликаю наших громадян, щоб вони цей день відповідно відзначили..."

Підписавши цю проклямацію, губернатор дав зарядження, щоб український синьо-жовтий прапор був в дні 22-го січня виставлений, поруч американського прапору, на стейтовому капітолю.

У стейті Коннектикат

Також вістка про проголошення Дня Української Незалежности в стейті Коннектикат уже була подана в „Свободі". Проклямацію цього дня підписав губернатор Абрагам Рібікофф і в ній сказано:

„День 22-го січня має подвійне значення для народу України і українців та осіб українського походження в усьому світі. В цьому дні 41 рік тому в Києві була проголошена Українська Незалежність, а 40 років тому проголошено Акт Злуки, об'єднуючи Західню Україну з Українською Народною Республікою. Вільний світ жалує, що українська незалежність тривала коротко, знищена комуно - совєтським насильством. Але, вільний світ знає, що бажання незалежности і волі живе в серцях українців у цілому світі. День Української Незалежности, відзначуваний кожного 22-го січня, дає нам добру нагоду з'єднатись з численними мешканцями стейту Коннектикат українського роду та з українцями в усьому світі в молитвах за повернення волі і незалежности цьому волелюбному народові".

У Мериленді і Балтиморі

Джеймс П. Девере
Губернатор Мериленду

(абу) — Як у попередньому, так і в цьому році в Анаполісі, столиці стейту Мериленд, на стейтовому капітолі, як і на міському ратуші міста Балтімору повіватиме 22-го січня побіч зоряного американського також синьо-жовтий український прапор. Губернатор Мериленду Мілард Тоз і посадник Балтімору Тома Д'Алесандро проголосили офіційно день 22-го січня 1959-го року ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ в стейті і місті. Мейор Д'Алесандро в листі до очолюваного місцевим Відділом УККА Святочного Громадського Комітету пише: „Відповідаючи на Ваше прохання, з радістю повідомляю Вас, що матиму велику приємність проголосити четвер 22-го січня ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ в Балтиморі на згадку колись вільної і незалежної України". Українські організації і товариства Балтімору під проводом місцевого Відділу УККА відзначать роковини Української Незалежности і Соборности окремою імпрезою, що відбудеться в неділю, 25-го січня, в залі ІВКА при Паттерсон Парк Евню та в програмі якого є промова д-ра Ярослава Шав'яка, виступ хору і солістки міського оперного ансамблю п. Ірини Яворської, пластова інсценізація, деклямації, інформаційна доповідь англійською мовою, привіти і резолюції.

ВРОЧИСТІСТЬ ПІДПИСАННЯ ПРОКЛЯМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В СТЕЙТІ ОГАЙО. У першому ряді (від ліва): веч. о. Степан Галик-Голотюк, губернатор М. В. Ді Салле. адв. Омар Малицький, голова української делеґації. В другому ряді (від ліва): міський радний Клівленду Ів. Т. Білинський, М. В. Янович з Кентову, Омелян Лесюк з Кентону Богдан Дейчаківський з Лорейну та Михайло Ярош з Понґставну. При цій нагоді губернаторові стейту був також переданий синьо-жовтий український прапор, що в дні 22-го січня повіватиме, побіч американського, на капітолю стейту

У стейті Огайо

Врочистість підписання проклямації Дня Української Незалежности у стейті Огайо губернатором цього стейту Майкелом В. Ді Салле, відбулася в стейтовому капітолю в м. Колумбус, столиці стейту, 13-го січня ц. р. в приявності української делеґації. У проклямації сказано:

„Тому, що на день 22-го січня 1959 року припадає 41-ша річниця проголошення вільної і незалежної Української Республіки, і

Тому, що Українці в усьому світі відзначають день 22-го січня на згадку вільної колись України, і

Тому, що в цьому дні в Америці підтвердять своє переконання, що тиранія і деспотизм не можуть вдержатись довго там, де люди вірять у волю та відважно за неї борються, і

Тому, що громадяни стейту Огайо українського роду і походження дали добрий і основний вклад в розвиток і добробут стейту Огайо,

Отже тому я, Майкел В. Ді Салле, губернатор стейту Огайо, оцим проголошую четвер, 22-го січня 1959 року УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ в Огайо та користаю з цієї нагоди і закликаю всіх громадян цього стейту з'єднатися з громадянами українського роду, для відповідного відзначення цієї дати, і великого значення, яке вона має зокрема для Українського Народу".

Филаделфія і Пенсилвенія

У Филаделфії, Па., на сам день 22-го січня о год. 10 перед полуднем відбудеться в Сити Голл урочиста церемонія підписання декларації про проголошення Українського Дня посадником Ричардсоном Ділвортом, передачі йому українського прапору та негайного вивішення прапору на Сити Голлі. У цій церемонії візьме участь численна делеґація української громади у Филаделфії. Тому, що новий губернатор стейту Пенсилвенія Дейвід Лоренс щойно 20 ц. м. увійшов в урядування, церемонія проголошення Українського Дня в столиці Пенсилвенії Гаррисбурґу відбудеться 23-го січня ц. р. з участю представників від усіх українських громад цілого стейту. Губернатор Д. Л. Лоренс заповів виголошення при цій нагоді відповідної промови. В суботу 24-го ц. м. у великій залі Тавн Голлу у Филаделфії відбудеться святочна Академія, на яку заповіджено приїзд із Вашинґтону секретаря кабінету Білого Дому Роберта К. Ґрея, що привезе відручне письмо президента Айзенгавера з нагоди роковин 22 січня 1919 року. Українську промову виголосить голова тамошнього Відділу УККА д-р В. Ґалан.

Дейвід Л. Лоренс
Губернатор Пенсилвенії

В Сити Голл в Ню Йорку

Роберт Ваґнер
посадник Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 20-го січня о год. 11-ій перед полуднем, в будинку міського управління посадник цієї світової метрополії Роберт Ф. Ваґнер підписав урядовий документ, проголошуючи 22-го січня УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ. У підписаній врочисто проклямації, виписаній артистично на великому перґаміновому папері з емблемою міста, сказано:

„Тому, що всі народи цінять своє минуле, зокрема тоді, як воно вміщає змагання до волі і незалежности, і

Тому, що 40 років тому, 22-го січня, була проголошена вільна і незалежна Українська Республіка і цю дату врочисто відзначають кожного року українці нашого міста, і

Тому, що наші співгромадяни українці відзначають ці роковини скріплюванням своєї віри у волю для всіх людей в усьому світі,

Отже тому я, Роберт Ф. Ваґнер, посадник міста Ню Йорку, оцим проголошую 22-го січня 1959-го року УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ в місті Ню Йорку та закликаю чоловіків і жінок нашого міста відзначити цей день в надії, що невід'ємні права всіх людей будуть швидко здійснені".

Підписання проклямації відбулося старанням місцевого Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій, що виконує функції місцевого Відділу УККомітету, та завдяки активним заходам місцевого лідера Демократичної партії і відомого громадського діяча адв. Володимира Стека, який і очолював досить численну українську делеґацію, в приявності якої посадник Ваґнер підписав проклямацію. Ще заки у приймній залі появився посадник Ваґнер, відділ українських пластунок і пластунів та велика громада дітей школи св. Юра під проводом свого директора всч. о. П. Пащака та сестер-учительок уставилися поза столом, за яким опісля, поруч п. Ваґнера, зайняли місце парох церкви св. Юра всч. Ю. Катрій, всч. о. П. Пащак, представники УККомітету в особах його президента Д. Галичина і касира адв. М. Пізнака, голова Об'єднаного Комітету Ів. Винник, адв. В. Стек і другий демократичний лідер та громадський діяч адв. Ю. Волинець. Адв. В. Стек привітав п. Ваґнера від імені Української Громади та представив йому приявних, після чого наступило врочисте підписання проклямації. Учениця школи св. Юра Марта Сушків виголосила привіт і подяку п. Ваґнерові від імені українців міста Ню Йорку, а друга учениця тієї ж школи, Євгенія Мазурчак, передала Посадникові китицю червоних рож. Голова Об'єднаного Комітету Ів. Винник вручив п. Ваґнерові люксусово оправлений примірник Опису України Боплана та передав йому синьо-жовтий український прапор, що в дні 22-го січня буде вивішений, поруч американського прапору на ратуші міста. В українській делеґації, крім згаданих, взяли ще участь п-ні Катерина Пелешок, гол. секретар УНСоюзу д-р Я. Падох, ред. Вол. Душник, д-р В. Вишиваний, дир. Р. Крупка, п. Марчак, п. Дорожинський, п. Бродин та інші.

Врочистість у Джерзі Сити

Чи не найбільш імпозантна врочистість підписання проклямації Дня Української Незалежности відбулася в міському ратуші в Джерзі Сити минулого вівтірка, 20 січня.. Підписання цієї проклямації відбулося з усіми традиційними формальностями і церемоніями проголошення і підписання врочистих документів на відкритій сесії міського управління в приявності численної публіки. Українську

Адв. Марсель Ваґнер

Громаду репрезентували відомий далеко поза межі міста і стейту лідер і діяч, податковий комішенер адв. Марсел Ваґнер, що й поробив усі заходи для переведення цієї церемонії тепер у місті, а раніше — 16-го січня, — в стейті, новий парох місцевої української католицької церкви св. Ап. Петра і Павла всч. о. Антін Борса, якого адв. Ваґнер формально представив управі міста та якого з черги формально вітали посадник і комішенери міста, та ред. А. Драган. Коли, після полагодження ряду інших міських справ, міський урядовець проголосив, що на черзі є проклямація Дня Української Незалежности, три згадані представники Української Громади виступили перед президіяльний стіл, за яким сидів посадник Чарлз Вітковскі та комішенери: Авґуст Гекмен, Вільям В. МекЛафлен, Бернард Дж. Беррі і Джеймс Іоррей. Міський урядовець відчитав текст проклямації, апитуючи по черзі посадника і всіх комішенерів, чи вони з ним погоджуються. Кожний потвердив і тоді адв. Ваґнер виголосив через мікрофон коротку промову, дякуючи містові за цей акт приязні і моральної підтримки для українських визвольних змагань. З черги забирали слово посадник і всі комішенери. Посадник Вітковскі, що є польського роду, підкреслив, що українські змагання до волі і незалежности є для нього тим ближчі, що таку саму долю терпить тепер нарід його походження. Палку промову виголосив комішенер МекЛафлен, що є айриського походження. Переводячи паралелю між айриськими й українськими змаганнями, він висловив впевненість, що також українські змагання можуть завершитись тільки повною перемогою. Комішенер Гекмен висловив жаль, що совєтський Мікоян передчасно виїжджає з Америки та не побачить справжніх українських прапорів на капітолях американських стейтів і ратушах

(Закінчення на стор. 3)

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ДІТРОЙТІ. По середині сидить Маруся В. Бек, — президент міської ради Дітройту. Від ліва до права: Василь Довгань, містоголова Метр. Відділу УККА; С. Рудзтіс, представник балтійський народів; Іван В. Івзичук, гол. контр. УККА; Г. Бамара, консуль Лебанону; Л. ДеРанієрі, консуль Сан Маріно; С. Крупка, секретар Відділу УККА; д-р Денис Квітковський, голова Метр. Відділу УККА; Д. Гамборські, представник Фед. Уряду, дир. Федеральної Будівельної Адміністрації; адв. Степан Луцький, секретар Метр. Відділу УККА; Г. Крузе, консуль Західньої Німеччини.

Широка акція в Дітройті

Дітройт, Миш. (В. П.) — Одною з цілого ряду імпрез, пов'язаних із відзначенням 40-річчя Соборности України в Дітройті, була пресова конференція, що відбулась у середу, 14-го січня в „Пенобскот Білдінґ", що її влаштував Метрополітальний Відділ Українського Конґресового Комітету для інформування якнайширших політичних, наукових та дипломатичних кругів про Україну та про її визвольні змагання. В конференції взяло участь понад 150 різнонаціональних представників політичного та наукового світу. Серед учасників були представники федерального уряду, стейтових та міських властей. Кільканадцять консулів західніх держав, як: Західньої Німеччини, Бельгії, Норвеґії, Панами, а навіть такої держави, як Сан Маріно, найменшої в світі, а найстаршої демократії, і інші. Велике число представників поневолених Москвою народів, як: литовці, латиші, поляки, чехи й інші. Цілий ряд професорів Мишиґенських університетів та багато кореспондентів англомовної та чужомовної преси. Всі вони живо цікавилися українською проблематикою, про що вичерпно інформували д-р Денис Квітковський — голова Відділу УККА, адв. Степан Луцький, секретар, д-р Степан Горак і д-р Іван Янчишин. Ця конференція відбилася широким відгомоном у пресі та радіо. Всі коментарі в прихильному тоні висловлюються про Україну та українців. Майже всі учасники конференції заповіли свою участь у відзначенні 40-річчя Соборности України, що відбудеться в найближчу неділю, 25-го січня ц. р. о год. 3-ій по пол. у Генрі-Едсел Форд Авдиторії в Дітройті. Цим вони, як висловлювались, хотять заманіфестувати свою солідарність з українським народом, що надальше стоїть у затяжній боротьбі на рідних землях за свою самостійність і соборність.

Такі і подібні врочистості підпису проклямацій Дня Української Незалежности відбулись у цілому ряді інших стейтів і міст З'єдинених Держав, про що своєчасно будуть подані детальніші повідомлення. Все це актуалізує справу української державної незалежности і цілком певно приспішує світлий день її остаточного здійснення.

АЙЗЕНГАВЕР ПРИГАДАВ МІКОЯНОВІ ПРАВО НАРОДІВ ВИРІШУВАТИ СВОЮ ДОЛЮ

МІКОЯН ВІДЛЕТІВ У ВІВТОРОК З НЮ ЙОРКУ. — ПОШКОДЖЕНИЙ ЛІТАК ЗУПИНИВСЯ НА НОВІЙ ФУНЛЯНДІЇ

Ню Йорк. — „Внаслідку ваших відвидин сподіваємось, що ви зможете звітувати прем'єрові Хрущову, що ви осягнули зрозуміння становища нашого народу — не тільки щодо бажання миру, що його наш нарід і його уряд поділяють з іншими народами у світі, але також його непохитну віру, незалежно від політичної партії, у право народів визначувати свою форму правління" — так буквально сказано в депеші, що її передано Мікоянові безпосередньо перед його відлетом з Ню Йорку в минулий вівторок попол. Депешу формально підписав державний секретар Доллес, заявивши в ній, що висловлює думки през. Айзенгавера. Президент висловив там „особисту надію, що ваша (Мікояна) візита була корисна". Мікоян з свого боку на від'їзному заявив, що він залишає цю країну „більш оптимістичний щодо долі людства". „Це не значить, додав він, що я не маю підозрінь, бо деякі залишились, та що змінив свої загальні погляди. Але існує підстава для більшого оптимізму, ніж він був, як я приїхав". Далі Мікоян розводився над „двома шляхами для людського розвитку", між якими повинна існувати співпраця. „Не думаю, щоб у найближчій майбутності була можлива війна". Але треба — твердив Мікоян — спутувати сили, що діють у користь війни та оминати витворювання догідних для війни умовин. У поїзді з Вашинґтону до Ню Йорку Мікоян у розмові з журналістами признав, що „капіталізм в Америці сильний". Цю справу заторкнув і Президент у згаданій депеші до Мікояна, звернувши увагу, що Мікоян, мовляв, мав нагоду перевірити в ЗДА ділання системи приватного капіталізму, яка суперечить системі державного капіталізму, що існує в СССР. — Літак Мікояна мав летіти до Копенгаґи, де він мав пересісти на літак до Москви. Однак внаслідку дефекту в одному, потім другому моторах літак двома добрими моторами приземлився на морській базі Арґенції в Новій Фунляндії. На літаку було 33 пасажирів, включно з Мікояном, його сином і чотирма його большевицькими супутниками, та сім осіб залоги. Нікому нічого не сталося і пасажири навіть не знали про клопіт з моторами. Того ж пізнього вечора прилетів до Арґентії з Копенгаґи, інший великий літак забрати подорожніх. Виключають можливість саботажу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ

З усіх роковин, ювілеїв і інших подібних імпрез, що їх ми влаштовуємо впродовж кожного року, подвійні роковини 22-го січня є, без сумніву, найбільш помітними й найбільш оправданими. В цей бо день з відступом одного року сталися дві найважливіші події в новітній історії українського народу: проголошення державної суверенности України в 1918-му році і проголошення об'єднання всіх частин української землі, віками одна від одної відірваних, в одну суверенну і соборну Українську Державу в 1919 році. Цими двома актами була де факто і де юре проголошена новітня українська державна структура, з владою народу, через нарід і для народу.

Правда, ця державна структура не встоялась навіть так довго, щоб здобути формальне визнання збоку всіх держав світу. На жаль, між тими державами, що не зуміли зорієнтуватись у післявоєнному хаосі і що не були настільки далекозорими в своїй політиці, щоб визнати Українську Державу ,яка мала на таке визнання всі дані, були і З'єдинені Держави Америки. До певної міри, в оборону ЗДА можна згадати, що вони не відразу, бо щойно в 1933-му році визнали совєтський уряд, хоч взагалі не повинні були цього робити з уваги на насильне встановлення тієї терористичної диктатури та на агресією створену імперію, що її той уряд представляє.

Все ж таки факт, що Америка, на свою власну шкоду, не визнала своєчасно встановленої актами 22-го січня народної влади в українській державі, а натомість визнала совєтський уряд, є тепер базою підкреслюваної головно „приватними агенціями" американської політики непередрішення, якою Америка не заперечує права поневолених Москвою народів, в тому числі й українського, на самовизначення, але рівночасно вважає, що таке самовизначення повинно виявитись щойно після повалення теперішньої влади.

В цьому продовжується кардинальна помилка американської політики, зроблена ще 40 років тому супроти України. Що більше, з світлі правного, нехай тільки й паперово-правного стану речей, американську політику непередрішенства у відношенні до не-російських народів совєтської імперії можна назвати парадоксально передрішеним непередрішенством у відношенні до імперіялістичного російського народу. Бо коли наш Державний Департамент у своєму непередрішенстві відносно передрішеної актами 22-го січня України міг би покликатись на те, що він тоді не визнав встановленої де факто і де юре української державної влади, то чому б йому не скористати нехай і з паперового де юре існування Української Совєтської Соціялістичної Республіки, також де юре рівноправного члена Об'єднаних Націй? Якщо комуно-московський окупант був змушений саме українським передрішенням з 22-го січня та дальшою невпинною боротьбою за здійснення того передрішення створити бодай паперову державну фікцію, то яке ж виправдання і яку підставу може ще мати американська непередрішенська політика!

Щорічне відзначування роковин 22-го січня дає нам нагоду і пригадує потребу, з одного боку, всіми силами допомагати нашому українському народові в його боротьбі за відновлення передрішеної актами 22-го січня Української Держави, а з другого — повести найширшу акцію для популяризації і визнання того українського передрішення американським народом і урядом. В обох цих напрямках багато дечого вже зроблено і робиться, але ще без порівняння більше треба зробити. Потреби такі самі великі, як і можливості. Ми бо досі, кажучи образово, ще тільки злегка надщербили ту гранітну скелю невігластва і пересудів, що нею привалена в цій країні українська правда. Численні проклямування Дня Української Незалежности губернаторами стейтів і посадниками міст з нагоди роковин 22-го січня, як і проведені в цьому дні в обидвох Палатах Конгресу молитви за Україну, дають оправдані причини до оптимістичних міркувань і надій. Але оптимізм поважно послаблюється в цьому році відвідинами Мікояна і зв'язаною з цими відвідинами пропагандивною метушнею.

Для відновлення передрішеної 40 років тому української державности і соборности, як і для визнання того передрішення Америкою, ми зможемо зробити багато більше, якщо самі матимемо це передрішення глибоко в наших серцях і душах. Це стосується в першу чергу до нашої духової соборности, себто соборности в наших думках і в нашій діяльності. Отаку соборність пошли нам, Господи, а тоді вже легше нам буде здобути і ту, яку проголошено 40 років тому.

Степан Витвицький

ЯСНИЙ ДЕНЬ

(Промова, виголошена на Святі Соборности в Шикаґо, 18 січня 1959)

Був це ясний день, один з найясніших в історії народу. Ясний благовісним сонцем, що залило своїм промінням золоті верхи київських соборів, ясний блиском української зброї, ясний світлом мільйонів українських душ, що горіли святим почуванням єдности.

Свою печать тому святочному дневі дала спільно пролита кров наддніпрянських і галицьких вояків у недавніх боях з ворогом. Ще сьогодні чую жалібні звуки похоронної Богослужби і брязкіт вояцької зброї, яка віддавала упавшим героям свій останній салют, бачу похилені над їх домовинами прапори та Аскольдову гору, на якій їх ховали.

Коли на Софійській площі зібралися члени Трудового Конґресу, члени наддніпрянського і галицького урядів, представники галицької Національної Ради, і стали там вишикувані лави війська, а далі за ними непроглядні тисячі народу — здавалось, що тіні великих постатей нашої історії благословили об'єднаний народ на новий шлях його майбутнього. На трибуну вийшов представник західньо-української Національної Ради і відчитав її постанову про злуку Західньо-Української Республіки з матірньою Україною. Заяву прийняв один із членів Директорії і проголосив акт об'єднання: „Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західньо-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина й Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина, незалежна Українська Народна Республіка".

Так з'єдналася українська Земля. Вона, та українська Земля, є одним з елементів, що зберегли народну єдність. Її вид із своїм безкраїм степом, що заставляє до контемпляції, співдія з її родючою природою виростили в українській людині почуття релігійного зв'язку з тою Силою, яка є початком усього буття. Цей зв'язок виявляється в українському світовідчуванні вищою понад усякі матеріяльні інтереси відданістю іншим. Її неперевершеним висловом є Шевченкове визнання: „Я так її люблю... за неї душу погублю".

22-го січня 1919 року об'єдналися дві частини народу, які протягом довгих століть жили окремо у різних побутових, політичних і соціяльних системах, у відмінних культурних середовищах, у деколи різних релігійних спільнотах. Не сприяв почуттю єдности також тиск чужих ворожих режимів. Та, не зважаючи на все те, почуття єдности ніколи не переривалося.

І не зважаючи на діяння всіх противних сил, український нарід встоявся і стоїть один і нероздільний.

Якщо повернемо наш зір у історію, то побачимо, що зав'язки тієї єдности існували вже в далекій давнині. Є підстави думати, що засновки ширшої понадплемінної спільноти, яка опісля виросла в національну, проявлялися вже в часах племінного устрою на наших землях. Та головним чином почуття єдности українського народу виводиться з традиції Київської Руси. В історичну давнину Київ був центром духового життя европейського Сходу, і його високою культурою жили всі українські землі. Їх нероздільність була одною з основ політики київських володарів, зокрема, коли йшло про західньо-українські землі. І Володимир Великий і Ярослав Мудрий захищали їх збройно проти посягань західнього сусіда. Коли прийшлося воювати з ордами кочовиків, то в допомогу східній Україні приходив далекий Галич. Недаром автор „Слова о Полку Ігоревім" закликає галицького Ярослава Осьмомисла, який своїми залізними полками підпер угорські гори і замкнув ворота Дунаю, щоб він помстився на половцях за Землю Руську і за рани Ігореві. В битві з татарами над Калкою брали участь теж ґалицькі полки. У спільній обороні Києва проти татарського наїзду виступало галицьке військо під проводом воєводи Дмитра, який згинув геройською смертю на руїнах столиці. Після татарських наїздів Галицько-Володимирська держава ціле століття ще виконувала ту ролю, яку досі виконував Київ.

В польській займанщині українство з трудом удержувало свої позиції. Та проте, коли під кінець XVI і з початком XVII століття умови його побуту стали найважчі, воно визначно підсилює розвиток всеукраїнського культурного життя. В той час львівська Братська школа дала Києву митрополита оновленої Православної Церкви Йова Борецького, а також сотні учених та вчителів, які підняли та оживили традицію історичного наслідства Київської Руси Козацькою Державою. У прощальному слові, яке склав ректор київської Богоявленської школи, Касіян Сакович, на похорон гетьмана Петра Сагайдачного, прославляється козацьке військо, як Яфетове плем'я, як нащадки тих, що за руського монарха Олега море перепливали, Царгород штурмували.

Об'єднання всіх українських земель було одною з провідних ідей політики Хмельницького, який уважав його за необхідну передумову державного будівництва. Соборність України була теж ідеалом усіх видатніших політичних діячів козацької доби, а передусім гетьманів Виговського, Дорошенка і Мазепи.

Після того, як Галицька Земля прокинулась з довгого сну, Головна Руська Рада у Львові своєю проклямацією з 1848 року проголосила приналежність галицької вітки до одного українського народу. Українську соборність мало на увазі теж Кирило-Методіївське Братство, коли виставило проєкт включення

(Закінчення на стр. 3)

НА ШЛЯХУ ДО АКТУ ЗЛУКИ

Соборність України, здійснена Актом Злуки 22 січня 1919 року, сорок літ тому, не була чимось, що прийшло раптово, без підготови, само собою. Як і всі інші акти українського державного відродження часу визвольної боротьби 1917-1920 років, Акт Злуки з 22 січня 1919 року був попереджений не тільки довготривалими заходами та переґоворами, але й передвступним договором про злуку, підписаним між Директорією Української Народної Республіки у Фастові 18 листопада 1918 року, і Законом Національної Ради Західньо-Української Республіки про злуку, підписаним 3 січня 1919 року в Станиславові.

Обидва згадані акти мають свою передісторію. Справа злуки українських земель, тих, що перебували у 1918 році в гетьманській Українській Державі (Наддніпрянщина), і тих, що були під окупацією Австро-Угорщини, стала предметом обговорювання вже під час нарад 18 жовтня 1918 року, що її скликала у Львові Українська Парляментарна Репрезентація у віденському парляменті для створення Національної Ради, як верховного державного органу. Під час нарад цієї Конституанти, що ними проводив д-р Євген Петрушевич, була виголошена доповідь д-ра Степана Барана про загальну українську ситуацію, в якій уперше видвигнуто конечність злуки українських земель. У дискусії над цією доповіддю за негайною злукою заявилася тільки незначна більшість присутніх. На пропозицію доповідача (д-ра Степана Барана) вирішено, як це він сам подає у своїх спогадах, справу здійснення злуки відкласти на пізніше, після переведення відповідних переговорів із київським українським урядом та політичними колами і після вияснення політичної ситуації на Наддніпрянській Україні. Після цілонічної дискусії постановлено „творити покищо окрему державу, яку опісля названо Західньо-Українською Народною Республікою, а злуку перевести пізніше". Ці постанови відчитано на другий день, 19 жовтня 1918 р., вже на ширшому зібранні українських делеґатів з краю, на якому деяка кількість делеґатів також висловлювалася за негайною злукою.

Після відступу українських військ зі Львова Державний Секретаріят ЗУНР переїхав до Тернополя, і там в грудні 1918 р. відбулося засідання цього секретаріяту, на порядок нарад якого поставлено, як першу точку, справу об'єднання українських земель в одну соборну, самостійну Українську Республіку. Звітував про цю справу, інформуючи водночас із цим про вислід переговорів представників Державного Секретаріяту з Директорією УНР в справі здійснення злуки всіх українських земель, член західньо-українського представництва д-р Лонгин Цегельський, який разом з д-ром Дмитром Левицьким брав участь у фастівських переговорах, ведених з Директорією, яка очолювала в той час повстання проти гетьмана П. Скоропадського. Переговори закінчилися підписанням передвступної умови 1 грудня, в якій обидві сторони погодилися на проголошення акту злуки українських земель — або, як тоді говорилося — Акту Злуки Галичини з Великою Україною. В цій умові, беручи до уваги тодішню непевну ситуацію, окремою клявзулею застережено для Західньо-Української Республіки повну автономію в рямцях Української Народної Республіки.

На нарадах в Тернополі вирішено перенести осідок Державного Секретаріяту до Станиславова, і висловлено пропозицію, щоб президент Національної Ради д-р Євген Петрушевич скликав для зреалізування справи об'єднання українських земель до Станиславова сесію Української Національної Ради. Ця сесія відбулася щойно 3 січня 1919 року після переїзду до Станиславова всіх західньо-українських державних установ.

Засідання сесії відкрив, як згадує у своїх спогадах д-р Лев Бачинський, президент Національної Ради д-р Євген Петрушевич „урочистою промовою, в якій підкреслив історичне значення хвилини, коли по довгих століттях український нарід виборов собі змогу проявити свою свобідну волю — об'єднати всі українські землі і створити одну Незалежну Соборну Українську Народну Республіку". Потім він відчитав пропозицію Державного Секретаріяту того змісту, що Українська Національна Рада, виконуючи право самовизначення українського населення Західньої України, постановляє об'єднати Західньо-Українську Народну Республіку з Українською Народною Республікою Східньої України в одну суверенну Народну Республіку і разом з цим затверджує передвступний договір між урядами цих республік, підписаний 1 грудня 1918 р. у Фастові і доручає державному Секретаріятові негайно розпочати переговори з київським урядом для підписання остаточного договору.

Водночас із цим прийнято тоді ж рішення, що до часу, поки зберуться Установчі Збори Об'єднаної Республіки, законодатним органом на території ЗУНР залишається далі Національна Рада і всією цивільною та військовою адміністрацією тут кермує Державний Секретаріят, як виконний орган Української Національної Ради.

Всі ці постанови вирішено подати до відома найвищій владі Української Народної Республіки окремою делеґацією ,складеною з представників усіх державних установ і всіх верств населення Західньо-Української Республіки, висилаючи водночас із цим окрему комісію для переговорів з урядом УНР в справі реалізації Акту Злуки. Ця делеґація і комісія в складі кількадесятьох членів прибула 16 січня 1919 до Києва, де після переведення відповідних переговорів, і відбулося урочисте проголошення Акту Злуки 22 січня 1919 року.

У СІЧНЕВЕ СВЯТО

Рік вісімнадцятий — надії і тривог —
родився в куряві натхненних, віщих бур.
Не маки — це стяги квітчались на дорогах,
і військо підіймалось на шляхах, мов мур.

Рік вісімнадцятий — тривоги і надії —
здіймався в сяйві здійснених, прадавніх мрій,
і Київ, місто над містами, знов завії
і війни зустрічав, полки відважні й бій.

Нові бійці, нові поети виступали,
вногі Грушевського хилилась голова,
коли складав рядки нових універсалів
і змістом буряним запалював слова,

такі близькі, й далекі, й прагнені до болю,
і найдорожчі, й надуживані найбільш:
Вона — одна і самостійна, правда й воля —
слова, що палять і п'янять, мов темний хміль.

Горіння літ, що буйним спалахнули палом,
коротку славу, що дзвеніла по землі,
згадаймо мовчки й перед тінню днів минулих,
задумавшись хвилину, гола похилім.

БОГДАН І. АНТОНИЧ

ВТЕЧА ВІД КОМУНІСТІВ

У 1958 році 204,060 осіб втекло з підсовєтської східньої Німеччини до західньої через західній Берлін. За офіційними даними міністерства всенімецьких справ у Бонні, від кінця останньої війни з країн, що сусідують із Німецькою Федеративною Республікою втекло на захід 3,200,000 осіб. Окрему рубрику становлять чверть мільйона втікачів до Австрії з Мадярщини та Юґославії. За недавно проголошеними даними з Гонґ Конґу, щомісяця втікає з комуністичного Китаю яких 20,000 осіб. З 2,600,000 населення Гонґ Конґу кругло один мільйон становлять втікачі з Китаю. Коли німців з царства Гротеволя і Ульбрихта Західня Німеччина зрозуміло притягає атракційністю відродженої після воєнної катастрофи батьківщини з небувалим розмахом в економіці і культурі, то для втікачів із комуністичного Китаю розкриваються найбільш невтішні перспективи в перенаселеному Гонґ Конґу, з його сотнями тисяч безробітних і з такою страшною мешканевою скрутою, що щасливцями є ті, які знаходять нічліг на пристанях. Але — читаємо в кореспонденціях з Далекого Сходу, — на кордонах Китаю створився широко розгалужений промисл, що займається пачкуванням не товарів, а людей: спекуляцією на масовій тязі людей — втікати з-під комуно-китайського режиму без уваги на сумні перспективи майбутнього. Тому, що і китайські комуністи і англійці густою сіттю сторожі обставили кордон Гонґ Конґу, безперервна річка втікачів пливе до маленької португальської колонії Макао у гирлі ріки Кантону, а звідсіль далі морським шляхом.

Останнім часом збільшилась хвиля втікачів із комуністичного Китаю також до маленького Ляосу, що перед поділом Індо-Китаю становив одну з трьох складових частин тієї колишньої французької колонії. Протягом одного лише місяця грудня з комуно-китайського південного Юннану перейшло через гори Муонґ Сінґ у північному Ляосі 3,000 осіб. А від липня 1954 року, коли в Женеві поділено В'єтнам, з північної комуністичної частини тієї країни втекло до Південного В'єтнаму щось із мільйон осіб.

Масова втеча людей з країн, опанованих комуністичним режимом — це найгрізніший акт обвинувачення проти комуністів. Бо це такий аргумент, що його не можна збити ніякою діялектикою: живі люди, чоловіки, жінки, діти, покидають весь свій життьовий доробок, з розпукою в серцях залишають прадідівські селища і йдуть в світ-за-очі, аби тільки вирватись від ненависного режиму. Тому не дивниця, що в усіх комуністичних країнах вживають усіх засобів, щоб припинити втечу своїх громадян, яка дискредитує правління тих країн перед зовнішнім світом. Як твердить кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з Берліну, Москва і східньо-німецькі комуністи дістали в минулому році „204,061 живу причину", щоб намагатися зліквідувати західньо-берлінську оазу свободи серед невільницького комуністичного моря, ту оазу, куди втікали і втікають німці з так званої Німецької Демократичної Республіки.

Зрозуміло, що 9,000 колишніх утікачів із Росії ще з часу революції 1917/18 рр., так звані „білі" росіяни намагаються видістатись з Китаю, і комуно-китайський уряд погодився на їх виїзд, щоб спекатися їх, як баласту: це здебільша старі й немічні інтеліґенти, не придатні китайським комуністам в реалізуванні їхніх п'ятирічок. Високий комісар Об'єднаних Націй у справах втікачів евакуював уже 12,052 таких утікачів і старається тепер витягнути отих додаткових 9,000 за 4,420,000 долярів, потрібних для евакування та прохарчування на найближчий рік. Але втікачі з Східньої Німеччини не потребують міжнародної грошової допомоги, так само, як тільки на розмірно дуже короткий час потребували її 200,000 втікачів-мадяр після здавлення мадярської революції в листопаді 1956 року. Бо німецькі і мадярські втікачі — це здебільша молодь, при чому великий відсоток з-поміж них становлять фахові робітники. Серед пояснень, чому властиво Москва виступила з своїм несподіваним ультиматумом про перетворення західнього Берліну у „вільне місто", найлогічніше звучить західньо-німецька версія: втеча робітників із Східньої Німеччини не тільки морально підрізала східньо-німецький режим, але й загрозила економіці Східньої Німеччини, яка примушена спроваджувати вже навіть з Польщі залізничників на опустілі місця. Отож закриття берлінської брами до вільного світу стало питанням бути-не-бути Східньої Німеччини.

Якби сьогодні піднеслася залізна завіса і відкрились можливості свобідного виїзду на захід — мільйони підсовєтських громадян ринули б туди. Це найкращий, найпереконливіший доказ, що 40 років комуністичного режиму в СССР не зуміли вбити в людей найсильнішого з усіх гонів людини — гону до волі.

ЦЕРКВА ВОЗНЕСЕННЯ У ВОЛЧКІВЦЯХ

„Слава Ісусу Христу! Дорогий Брате! ... Питаєте мене, як нам поводиться? Дуже добре. Так колись лише поводилося Петрові Гусічкові *) як нам тепер поводиться, а може навіть ліпше. Убираємось так, як колись убирався Мішка адвокат з Орельця *). Великдень бомалисьмо сумний. Паски святили нам на тім місці, де була церква, бо наша церква дня 22 марта згоріла до підвалин. Всьо, що було в церкві, наші фелони, хоругви, служебні книги і всьо надбання наших дідів згоріло, так що нічого не можна було вратувати. Як воно сталося і хто тому винен, один Бог знає! ... і ми трошки".

---

*) Найбідніший в селі і трохи дурний.

*) Ходив полатаний і обдертий.

Таку сумну вістку ми дістали з рідного села. „Згоріло надбання дідів і прадідів, які колись робили панщину, не жалували свого труду і праці своєї, гірко стягали будівельний матеріял з лісів, воли ярма ломили, однак в такий тяжкий час і в таких несприятливих обставинах будували в селі Волчківцях, повіт Снятин, другу церкву Вознесення, що простояла 154 роки. Так було колись. Тоді в селі не було ще жадних партій, не було роздору між нашими дідами, і таке велике діло, як будова церкви, з успіхом укінчилося. Але це був початок 19 століття. Тоді ще люди любилися; панська нагайка всіх єднала. А сьогодні як? „Боже, нам єдність подай".

Що дід оповідали

Церква Вознесення в Волчківцях (горішній Кут), дерев'яна, збудована в гуцульськім стилі, в формі хреста 25× 30 метрів з дерев'яних брусів, на 18-цалевих дубових підвалинах, була прикрасою села. Збудована, правдоподібно, 1803 р., бо 1903 р. празник Вознесення був урочисто святкований, як столітній ювілей існування церкви.

Дід мій Осафат оповідали, що колись у Волчківцях було дві парафії і дві церкві. Долішня парафія мала церкву Успення Пресвятої Богородиці, а горішня (давня) парафія мала на тім самім місці (де була церква Вознесення) маленьку, стареньку церкву св. Ілії. Ця церква побудована була ще за татарських нападів і її запалив грім десь наприкінці 18-го століття, на саме свято Ілії. Здається, відтоді і перестала існувати горішня парафія. Осталася лише одна долішня церква Успення Пресв. Богородиці, побудована коло 1790 р., при великій матеріяльній допомозі гр. Айхгорна, тодішнього дідича села Волчківців. (Він похоронений коло долішньої церкви).

Населення в селі збільшувалося, і вже за бл. п. о. Щуровського почали люди думати про будову другої церкви в горішньому куті. В той час власником села став барон Капрі (вірменин), і з ним громада розпочала процес за зворот 60 морґів громадського поля, що ріка Рибниця злупала і прилучила до двірського ґрунту. Громадою в той час правив війт Гонтовий і два депутати. Громадської ради не було. Громада той процес програла, і як воно було, того точно ніхто не знає. Були лише різні поголоски селом. Одна, наприклад, була така, що війт Ґонтовий продав панові громадський ґрунт „за два відра горілки", а друга цілком інакша — що війт Ґонтовий „не був такий хрунь або дурень, як про нього говорили". Він ясно бачив, що громада процес з паном на суді програє, бо ріка Рибниця, що була границею між громадськими і двірськими ґрунтами, злупала громадський ґрунт і зробила собі нове русло вже більше як 30 років тому. Отже, та справа законно була передавнена, сяк чи так громада той процес була б програла, і тому війт Гонтовий пішов з паном на компроміс. Умовився процес застановити, землі громадської зректися в користь барона, за то барон мав допомогти при будові церкви в горішньому куті. Як воно там було, ніхто певно не знає, але фактом було, що барон Капрі дав матеріялу з своїх лісів в Кобаках на будову церкви, а люди той матеріял на місце будови перевезли. І в такий спосіб розпочалася будова горішньої церкви, що тривала майже 11 років, а 1803 р. була скінчена і посвячена.

Як виглядала церква Вознесення

Церква Вознесення була побудована на двоморґовій площі, можна сказати, на середині села. Старанням старших братів Проця Зеленка і Дмитра Запаринюка коло церкви засаджено 1.5 морґа саду, а ціла площа обсаджена була широколистними липами. Церква крита була бляхою, а всередині гарно розмальована. Найважливіше, що прикрашало церкву — це по-мистецьки різьблений іконостас, чудові павуки-свічники, що висіли серед церкви, і вівтар, розмальований взором українських вишивок.

І це все згоріло. Все надбання кількох поколінь протягом кількох годин пропало.

Як то все сталося?

22-го березня, в суботу, пішов священик за чашею, щоб запричащати хвору жінку. Взявши чашу він замкнув церкву і відійшов від неї може яких 300 кроків, як вся церква стала в огні. Ключі від церкви священик мав коло себе і не вернувся відчинити її, щоб дещо врятувати. Збіглися люди, але, поки відшукали священика з ключами, було вже запізно — церква догоряла.

На другий день міліція і МВД взялися розслідужувати причину пожежі. Переслухали багатьох підозрілих осіб, між ними й священика. По переслуханні признали винним 75-літнього паламаря Т. Г., тому що попередньої неділі не всі свічки погасив він у церкві. Справу віддали до прокурора в Заболотові, і Т. Г. взяли під суд. Суд також признав його винним у підпалі і засудив на 10 років заслання.

Але вернімось трохи до минулих років. Перед приходом большевиків у 1939 р. було в Волчківцях дві греко-католицькі церкви і римо-католицький костел. Коло церкви долішньої було приходство, де мешкав священик-парох, а для священика-помічника (вікарія) було осібне помешкання з городом, т. зв. „Вікаріївка". Коли прийшли большевики, пароха з приходства вигнали, а на приходстві примістили свої установи. З приходом большевиків удруге, в 1944 р., насамперед згорів римо-католицький костел. Коли вже завели православ'я і прийшов православний піп, не було де його примістити, і тоді забрали для нього паламареву нову хату, близько

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЯСНИЙ ДЕНЬ

(Закінчення зі стор. 2)

України до всеслов'янської федерації.

В другій половині XIX століття впали на українство посилені переслідування царського режиму, і тоді нав'язуються тісні взаємини між письменниками, ученими і громадськими діячами обох частин України. Згадаймо тільки імена: Кониського, Куліша, Нечуя-Левицького, а потім Драгоманова, Грушевського. Ті зв'язки включили галицьке письменство у всеукраїнське русло. У Львові за фінансовою і діловою допомогою діячів з великої України засновуються Наукове Товариство ім. Шевченка і Українська Видавнича Спілка з їх неоціненними заслугами для розвитку духового життя всієї України. Галичина перебрала на деякий час ролю українського П'ємонту. На переломі 19-го і 20-го століть наші політичні діячі по цей і по той бік Збруча формулюють ідею „єдиної, нероздільної, вільної самостійної України від Карпатських гір аж по Кавказ".

Вже зараз після 1 листопада 1918 р. домагання злуки стало в Галичині настільки стихійне, що під гаслом: „Ми хочемо до України" проходили всі зібрання, наради й маніфестації. І вже 1 грудня 1918 р. між обома урядами складено у Фастові передвступний договір про об'єднання. Коли в дні 3 січня 1919 року галицька Національна Рада схвалила однодушно відносну заяву, заяву цю повезла до Києва окрема делегація, члени якої увійшли до Трудового Конгресу. Цей Конгрес затвердив проголошений акт злуки. Так отже соборність не була нам ніким дарована, бо коли український нарід був вільний, він установив політичну соборність своїх земель свобідним вивленням своєї волі. Це почуття однoти — це справжня містерія, коли пригадаємо собі ентузіястичну постанову Закарпатського Сойму з 15-го березня 1939 р. про приналежність Закарпаття до майбутньої Самостійної Української Держави — постанову винесену в моменті, коли вже наближалися ворожі військові частини.

Актом 22 січня 1919 р. через далекі століття подають собі руки українські покоління — ті, що були, ті, що є, і ті, що ще будуть. Пов'язаний почуттям єдности, наш нарід перетримав великі життьові проби. Сучасна Україна переживає тепер найважчу з них.

Ми не маємо повного образу боротьби, яку безупинно веде наша Батьківщина. Але хоч би з самих вісток підсовєтської преси дізнаємося про інтенсивність і різноманітність засобів тої боротьби. Ті, що приїжджають на захід з-поза залізної заслони, передають повні зворушливих моментів відомості про високопатріотичні почування народу та їх вияви. Уся Україна із своїми справжніми почуваннями живе у психічному підпіллі, але живе собою. Загрожений у своєму існуванні нарід бореться за збереження своєї національної самобутности. Иде боротьба за українську мову, за писане слово, за українську науку, театр, фільм і взагалі за все те, що визначає окремішність української національної спільноти і змістом і формою.

Не бентежить нас, і не захоплює розвиток большевицької техніки. Він побудований на трагедії і злиднях мільйонів людей. Його намагання — повернути увагу своїх громадян у простори космосу, щоб знівечити космос людської душі. Большевицький „спутнік" не зведе нас з путі. Наша путь — це шлях Провидіння, з якого виводиться вічний дух народу. Наша путь — це спільна з західнім вільним світом боротьба за розвал московсько-комуністичної тиранії, це боротьба за українську державу. Большевицька влада перебуває в стані неперeминаючої кризи. Ніякий режим, заснований на злочинстві і терорі не всилі вдержатись на довшу мету. Від внутрішніх потрясень і під ударами поневолених Москвою народів мусить упасти большевицька диктатура.

Святкуючи сороклітні роковини дня 22 січня 1919 року, складаємо поклін Генієві нашого народу, що провів його через віки цілим і неподоланним. В єдності нашої історичної традиції, нашої посвяти і творчости народу є запорука перемоги. Україна буде державна і соборна.

В РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

американських міст, бо тоді він мав би нагоду переконатись і про справжню Америку. „Мікоянові ми бажаємо такої „бон вояж", якої бажають йому українці" — говорив комішенер. Слова великого признання мав для українців комішенер Моррей, колишній стейтовий сенатор і відомий знавець і тим самим приятель українського народу, його історії і його змагань. Його відношення до українців характеризує факт, що троє його дітей є в українській парафіяльній школі. Подібні слова признання для українців висловлював комішенер Беррі, що в попередній каденції був посадником міста та який започаткував проголошування Українських Днів і вивішування українських прапорів у цьому місті 22 січня. Він був формальним спонсором і цьогорічної проклямації, за що адв. Марсел Вагнер склав йому окрему подяку. Коротку подяку від української парафії склав всч. о. Борса, якого, як згадано, щиро і формально вітали в місті всі члени міського управління, запевняючи його, що двері цього управління для нього завжди відкриті. Свідком цієї церемонії була, як згадано, численна місцева публіка. Підписана врочисто проклямація звучить:

„Тому, що 41 рік тому, 22-го січня 1918-го року у древній столиці України Києві була проголошена вільна і незалежна Українська Республіка, і

Тому, що Українці в усьому світі повинні відзначати цю велику подію і вшановувати цей день, не зважаючи на факт, що Республіка була короткотривала, переможена збройними силами комуністичної Росії в 1922-му році, і

Тому, що універсально признано, що спротив сміливого українського народу комуністичному теророві не припинився по сьогоднішній день, і

Тому, що населення Джерзі Сити вітає нагоду вшанувати цей волелюбний нарід.

Отже тому ми, Посадник і Комішенери міста Джерзі Сити, проголошуємо четвер, 22-го січня 1959-го року, ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ в Джерзі Сити та користаємо з цієї нагоди і закликаємо всіх громадян нашого міста з'єднатись з тими, що є українського роду у відповідному і належному відзначенні цієї дати і її значення, яке вона має зокрема для Українського народу. І ми дальше доручаємо, щоби національний прапор України був публічно виставлений на міському ратуші в четвер 22-го січня і в неділю 25-го січня 1959-го року . . ."

Врочисте відзначення цього Дня Української Незалежности в громаді відбудеться в неділю, 25-го січня, в новому Українському Народному Домі при Фліт стріт і Овкленд Евню о год. 3,30 по полудні. На цьому святі виступить м. і. вперше новий сенатор ЗДА з цього стейту п. Н. Вільямс. Від його вражень з цього свята у великій мірі залежатиме його дальше наставлення та активність в допомозі українським змаганням, тому організатори Свята гаряче закликають всіх громадян до масової участи в цій імпрезі.

● Подружжя Джордж Феймі в Клінтоні, Н. Дж. мусіло шукати іншого мешкання, бо власниця дому виповіла їм помешкання з огляду на те, що цій молодій парі народилися трійнята. Старенька пані Єлизабет Гобсон із Грейт Нотчу запропонувала їм мешкання в своєму домі, бо вона колись сама була матір'ю двійнят.

МИХАЙЛО МІНСЬКИЙ ГОВОРИТИМЕ ПРО ПОДОРОЖ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Михайло Мінський

Відомий український співак баритон Михайло Мінський, який разом з Капелею Бандуристів відбув подорож по Европі, виступить в п'ятницю, дня 23 січня ц. р., в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку з доповіддю про мистецьку подорож Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка і про відгомін її виступів у світовій пресі. Доповідь буде ілюстрована фотографіями та показом численних рецензій, написаних з приводу концертів Капелі, м. ін. з журналу „Образ Ливану й Арабського Сходу", який вмістив прекрасне фото Капелі і дуже прихильну статтю про неї. З доповіддями на цю ж тему виступить Михайло Мінський теж у Трентоні, Филаделфії, Ню Гейвені, Гартфорді й інших містах Америки, як теж у Канаді.

Рецензенти німецьких, швайцарських і шведських газет, пишучи про концерти Капелі, давали високу оцінку сольовим виступам Михайла Мінського, підкреслюючи його „блискучий баритон", „добрий натуральний голос" і відзначаючи його, як „баритона оперового формату". У зв'язку з цими рецензіями деякі менаджери запропонували Мінському працю в оперово-концертній ділянці.

● У Болгарії, поліція виловлює всіх циганів і примушує їх покинути кочівниче життя та взятися до постійної роботи. Болгарська преса закидає циганам волоцюжництво, крадежі, обманства й інші злочини.

Фльота з успіхом випробувала ракету „Поларіс"

Кейп Канаверал, Флорида. — Представники фльоти повідомляють, що 19-го січня з успіхом випробовано керовану ракету середнього засягу „Поларіс", яка пролетіла призначених їй 800 миль, хоч її засяг виносить 1,700 миль. Це перша американська керована ракета, яка має тверде пальне. Ця ракета, 28 стіп довжини, матиме атомову бомбу, коли б її вистрілювали під час війни. Її мали б вживати із підводних човнів, з яких вона може потрапити в кожне місце в світі, хоч її засяг доходить тільки до 1,700 миль. Ракета „Поларіс" є найлегша і найменша з усіх американських ракет; її випродукувала Аероджет-Дженерал Корпорація.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Річні Збори

і вибори урядників
УКР. АМЕР. КЛЮБУ
при 292 Hudson Avenue
Rochester, N. Y.,
— відбудуться —
в НЕДІЛЮ,
25-го СІЧНЯ 1959 р.,
точно в год. 2:00 по пол.
Всіх зареєстрованих членів просимо прибути.
Іван Бандура, рек. секр.

The Annual Meeting

and Election of Officers
of the UKRAINIAN AMERICAN CLUB
of 292 Hudson Avenue,
Rochester, N. Y.
will be held
SUNDAY,
JANUARY 25, 1959,
at 2 P.M. sharp.
All Charter Members please attend.
J. Bandura, Rec. Sec.

Спорт

Джуліяна — УСК, Ню Йорк 4:3

Ню Йорк, Неділя, 21-го грудня. — Треті з черги змагання між обидвома командами за чашу Америки закінчилися незначною перемогою Джуліяни. Перші хвилини гри заповідали, що УСК заграє ці змагання так, як він заграв обос попередніх. Бож уже початкові хвилини принесли 2:0 для УСК-у. Одначе Джуліяна скоро приходить до голосу та двократно здобуває ворота (в тому одні із карного копу). Один карний коп подиктований до УСК-у прекрасною „ластівкою" оборонює наш воротар Голуб (до речі: Голубинчик!). Коротко перед кінцем першої половини Джуліяна здобуває навіть провадження 3:2, коли то Голуб, граючи проти сильного заходячого сонця, пропускає стріл інтернаціонала Джіованніні, пущений із 35-метрової віддалі. По зміні воріт УСК вирівнює та держить нерішений вислід аж до 5 хвилини перед кінцем гри, коли то Джуліяна здобуває четверті ворота, а із тим і перемогу. Стрільці воріт для УСК-у: Консініс 2, Наливайко 1.

Вислід тих змагань був так би мовити плянований УСКом. Наш клюб не є заінтересований у дальших змаганнях за чашу Америки з огляду на дуже спізнений реченець змагань за мистецтво Ліги. Йому ішло тільки про те, щоб показати, що його не так легко було виелімінувати із змагу, як це сталося із другими клюбами Ліги. А якщо б йому прийшлося програти, то програти не більше чим різницею одних воріт. І так сталося.

Блу Стар, юнаки — УСК, „А", юнаки, — 0:2

Значно ослаблений склад наших юнаків, що майже одну половину змагань грав у десятку, легко упорався із сильним противником своєї групи. Стрільці воріт: Ярослав Шмотолоха і Володимир Кульба.

Іван Сєрант

Стейтовий і федеральний суди у Вірджінії проти сеґреґаційних судів

Ричмонд, Вірджінія.— Найвищий Апеляційний Суд стейту Вірджінія 19-го січня видав зарядження більшістю 5-ох до 2-ох голосів, що ті стейтові закони, які підтримують сеґреґацію в школах тим способом, що дозволяють губернаторові закривати ті школи, в яких суд накаже інтеґрацію, — порушують стейтову конституцію. Губернатор Ліндсей Алмонд від вересня 1958 року закрив школи, в яких навчалось коло 13,000 білих дітей, щоб не допустити до тих шкіл чорних дітей. Проти цього рішення не можна апелювати. Того самого дня 19-го січня Федеральний Суд в Норфолку, Вірджінія, вирішив одноголосно, що замикання деяких публічних шкіл на те, щоб де допустити до них кольорових дітей, — порушує конституцію ЗДА.

У 1958 РОЦІ ВТРАТИ ВІД ПОЖЕЖ ВИНОСЯТЬ $1,056,266,000

Ню Йорк. — Крайова Рада Забезпечувальних Секретарів повідомляє, що матеріяльні втрати внаслідок пожеж виносять в 1958 році 1,056,266,000 долярів, що значить на 3.2 відсотки більше як в 1957 році, коли вони становили 1,023,190,000 долярів. Втрати в грудні м. р. виносили $100,523,000, а в листопаді 1958 — $71,539,000. Ці втрати обіймають і незабезпечені предмети, які згоріли.

ЦЕРКВА ВОЗНЕСЕННЯ У ВОЛЧКІВЦЯХ

(Закінчення зі стор. 2)

горішньої церкви, а паламареві наказали приміститися в порожній хаті, де колись мешкали цигани. Що ж мав робити Т. Г. — битися з „народною" владою? Послухав та й перенісся зі своєї до чужої, бо з уродження був дуже поважний і інтелігентний. Забрали його двох синів, Миколу і Василя, до совєтської армії на війну, і обидва з війни не вернулись, пропали. До одної журби, що сини не вернулися, долучилася друга журба: як вернутися до своєї власної хати, в якій „піп" загніздився як у своїй. Але що того „попа" чужа журба обходить, аби йому було добре. Ходив Т. Г. і до сільради, ходив і до району, та й до обласної управи писав „заяву", щоб йому хату віддали — але ніщо не помагало. Всі були на його заходи глухі і німі.

Аж нарешті перед Різдвяними Святами зачали діяти. Проголосив голова сільради Василь Юрків (швець), щоб люди йшли колядувати на будову резиденції попові, а Т. Г. його хату звернути, бо він, мовляв, того вартий, дав двох синів на війну. Кажуть, що навіть 75-літні діди ходили колядувати, і що ще такої великої коляди ніколи не заколядували, як того року. Заколядовані гроші зложено тимчасово в кооперативі. В міжчасі згоріла церква. Т. Г. зробили винним, засудили на 10 років заслання і повезли в Караганду, а про будову „резиденції" для попа вже й не згадують. Піп далі мешкає в хаті паламаря Т. Г., його самого помістили в „Івановій хаті", а заколядовані гроші осталися в кооперативі.

Найновіші вістки з села кажуть, що на тім місці, де була горішня церква Вознесення, зачали будувати „Дитячий палац", а про будову церкви і мови нема. Та й Т. Г. хати вже не треба. По вісьмох місяцях заслання помер він у Караганді, не відбувши засудженої кари. І так пішов із своєю скаргою перед престіл Справедливого Судді — Всевишнього.

В. З.

ОБРАЗ І МАПА ДЛЯ ПОСАДНИКА ШИКАГА. Посадник міста Шикага Ричард Дейлі, як і посадники багатьох інших американських міст, проголосив 22-го січня Днем Української Незалежности. З цієї нагоди відвідав його, в товаристві дітей школи св. Миколая, президент Ліґи Американців Українського Походження п. Іван Дужанський, передавши Посадникові мистецький образ, оправлений в рямці українського стилю, та англомовну мапу України. На фото (від права до ліва): посадник Ричард Дейлі, п. Іван Дужанський, учні школи св. Миколая Леонарда Шкорида, Ірина Форович, Ігор Воробець та Юрко Яцків (перший ряд в українських одягах) і учителька цієї школи Тереса Береза.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ НАЦІЮ ДО БОРОТЬБИ ІЗ ЗБІЛЬШУВАННЯМ ЦІН

Вашингтон. — У своїм щорічнім економічнім посланню до Конгресу през. Айзенгавер звернувся із закликом до нації і зокрема до провідників робітничих спілок вести „безоглядну боротьбу" із збільшуванням цін і добиватися за всяку ціну їх стабілізації. Аналізуючи сучасну господарську ситуацію країни, през. Айзенгавер висловив свою віру в щораз кращий розвиток індустрії і всього господарства і разом з цим у зріст добробуту країни і ствердив, що найголовніш проблемою є тепер припинення інфляції. Можна це здійснити тільки з допомогою стабілізації цін, але для цього треба, з одного боку, збалансованого бюджету і, з другого боку, стриманости робітничих спілок в їхніх домаганнях. Для осягнення потрібної мети треба зусиль усієї нації, і продуцентів і консументів, але найвидатнішу ролю в даному напрямку можуть відіграти передусім провідники робітничих спілок, бо в їхніх руках сконцентрована велика сила. Договори в справі збільшення робітничих платень, допомог на випадок безробіття і старости, які не базуються на покращенню продуктивности праці робітників ведуть — згідно із ствердженням Президента — неминуче до поглиблення інфляції. Безупинне збільшування цін, необґрунтоване успіхами продукції, накладає важкі тягарі не тільки на підприємців, але й на всіх, що їх прибутки не збільшилися. Водночас із цим така політика загрожує збільшенню кількости затруднених в індустрії. Згідно із заявою Президента, для боротьби з інфляцією і збільшуванням цін і координації господарської політики в цьому напрямку буде створена вже найближчим часом окрема урядова комісія.

З яких прибутків і видатків складається бюджетовий доляр

Вашингтон. — Запропонований федеральний бюджет на 1960 рік в сумі 77,030,000,000 долярів, які складаються з таких прибутків або розходів. Кожний бюджетовий доляр у прибутках має 53 центи з особистих прибуткових податків; 28 центи з податків від корпорацій, 11 центів із податків від продання товарів і 8 центів із мита та інших прибутків. Видатки бюджетового доляра такі: 59 центів на оборону, 10 центів на відсотки від федеральних заборгувань, 8 центів на рільництво, 7 центів на ветеранів і 16 центів на інші видатки.

Сенатор Кеннеді вніс законопроєкт про охорону добродійних робітничих фондів

Вашингтон. — Сенатор демократ із Массачусетс Джан Ф. Кеннеді 20-го січня вніс законопроєкт про реорганізацію робітничих спілок, який в першу чергу має охороняти добродійні фонди в робітничих організаціях. На думку сенатора Кеннеді, ухвалення його законопроєкту спричинило б кінець кар'єри голови Спілки Шоферів Джеймса Р. Гоффи. Сенатські провідники і представники Палати заповідають, що цього року цей законопроєкт матиме першенство в комісіях, бо минулого року на його ухвалення „не стало було часу". Згідно з цим законопроєктом не могли б бути урядовцями в робітничих організаціях особи карані судово, робітничі спілки були б здемократизовані, а робітничі фонди мусіли б бути публічно контрольовані. В новому проєкті немає того пункту, який вимагав би, щоб спілкові урядовці складали заяву-присягу про те, що вони не є комуністами. Минулого року цей пункт викликав численні спротиви збоку робітників, які почувалися ображені цією вимогою. Вже в найближчому тижні мають початися переслухання в справі цього законопроєкту.

РІЗНЕ

„ДІДУНЮ, плосу ще раз заграйте на бандурі й розкажіть про Івасика Телесика" — каже Ігор Харук (4 роки).

Тепер вже в кожній хаті Дідуньо Козак Байдак заграє і розповість Вам 5 найкращих українських казок. Про Кирила Кожум'яку, Котик і півник, Дідова Ріпка, Чарівна сопілка, Івасик Телесик.

Платівка виходить чисто, виразно, помало так, що приємно слухати кожному, а особливо кожній дитині. Ціна одної платівки — $ 3.95; 3 — за $ 10.00.

RUSALKA RECORD Co.
34 East 7th Street
NEW YORK 3, N. Y.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

GREAT MEADOWS, N. J. — Т-во „Любов", Відд. 143, повідомляє, що Річні Збори відбудуться в неділю, 25-го січня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в Українському Домі. — Л. Левонук, секр.

Посмертні Згадки

АНАСТАСІЯ КЛАПЦУНЯК — членка 173 Відд. УНСоюзу у Вілмінгтоні, Дел., померла 23-го грудня 1958 р., проживши 52 роки. Покійна народилася 1906 р. в с. Комарчи, повіт Коломия, Зах. Україна. Полишила у смутку чоловіка Гаврила і сина Василя. Похорон відбувся 26-го грудня 1958 р., з церкви св. о. Миколая, на католицький цвинтар. В. Й П!

П. Щирба, секр.

МИХАЙЛ ТАРНОВСЬКИЙ — довголітній член Т-ва ім. І. Франка, Відд. 266 УНСоюзу в Амстердамі, Н. Й., помер 18-го грудня 1958 р., по довгій недузі, на 80-му році життя. Покійний походив із села Скварява, пов. Золочів, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1926 р. Покійний був доброї вдачі, любив свої Організації, все щедро жертвував на народні цілі. Варто згадати, коли „Свобода" робила кампанію щоб зібрати 100,000 долярів, то Покійний був першим, що жертвував на ту ціль 100 долярів. Так само любив свою церкву, бо і за неї не забував. Полишив у краю двох синів Григорія і Василя, внуків і правнуків. Похорон відбувся 21-го грудня 1958 р., при великій кількості Членів Відділу та Знайомих, із церкви св. о. Миколая. Тлінні Останки поховано на цвинтарі св. о. Миколая. Хай земля Вашингтона буде Йому легкою! — Покійний не мав жадної рідні в Америці.

В. Труфин, секр.

МИХАЙЛО ФЕДОРАК — довголітній член 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 6-го січня 1959 р. Покійний народився 1892 р. в с. Бринці Церковній, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся з пох. заведення П. Яреми, на цвинтар Оливна Гора. Похоронні відправи відслужив о. Мітрат Л. Весоловський. — В. Н. П.

В. Гасій, секр.

РОЗШУКИ

Анна ЛІСНЯК, Дніпропетровської області, Верхньодніпровський район, село Сим, пошукує свого батька ЛІСНЯК Панька Микитовича, родж. 1905 року, який перебуває в Америці. Прошу писати на дану адресу:
Anna BLASHKO
1404 Filbert Street
Baltimore 26, Md.

Анна Труш з дому Ясевічова, пошукує рідних: Михайла, Василя та Миколу МЕЛЬНИЧИНА, з села Грозьова, Добромильського пов. Голоситися на адресу:
M. ВАСИЛЬКІВ
1310 Deutz Ave.
Trenton 10, N. J.

Пошукую Миколу КОРША. Попередньо мешкав у Ньюарку. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголошуватися до мене, в дуже важній справі, на адресу:
Kateryna SOBOLEWSKA
19 Prospect Street
South River, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4194. Народжується терор.

... Тимчасом один із тих слонів, які залишилися в живих, великий самець, продирався на волю з-поміж розкинених трупів своєї череди.

По сільській місцевості понісся наповнений ненавистю виклик, коли той малий ображений мозок виплекував одну думку — помсту! Так то народився дикий слон — жахливий тантор!